

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 5. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnilištvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnilištvo je v Franciškanski ulici št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnilištvu. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor se priloži znamko.

Vsenemčija drvi v polom.

Veliki uspehi nemškega kancelarja Bismarcka so pogreli mrzlo kri prebivalstva dolgočasnih severonemških pokrajin. Nekaka vrtoglava pijanost je objela sicer tako hladno sodbo teh ljudi. V par letih so hoteli podjarmiti ves svet in dohiteti, kar so poprej zamudili v stoletjih. 5 milijard, ki so jih iztisnili iz premagane Francije, je šlo prav tako hitro iz blagajne, kakor so prišle vanjo. In za pomnožitev ladijevja in nove topove je bilo kmalu napravljenega večkrat toliko dolga. Vse to se je smatralo za potrebno, da se štiti nemška industrija in trgovina, ki je nastala, kakor rastejo gobe po dežju. Nadprodukcija industrije je danes v Nemčiji tako velika, da se mora z vsemi sredstvi iskati izvoza, sicer pride polom še preje, kakor je neizogiben.

Prenagljena podjetnost, površno priučena pri Angležih in Francozih, je potrebovala velikanske svote denarja. Nikjer ni danes denar v Evropi tako drag, kakor v Nemčiji. Državna banka izposoja denar dražje, kakor naši oduhu. Razlika med obrestmi v Parizu in Berlinu znaša mnogo-krat 4 %. Oduhuških bank, ki žive od goljufije in izsesavanja, kar mrgoli v Nemčiji.

Ob tem pomanjkanju denarja pa dere Nemčija naprej v finančno pogubo. Sili jo v to tista znana domišljavost, ki si ne upa priznati, da v žepu nič ni, ampak hoče, da ves svet misli, da je mošnjiček preveč poln.

Previdna Francija je pod Pichonom začela štediti z denarjem. Trdi, da bo sama doma mnogo potrebovala. Ogri bi bili radi dobili pol milijarde, a Khuenova vlada v Franciji ni simpatična. Košut in Aponi sta ji bila ljubša, ker nista bila za ono politiko, ki hoče, da je Avstro-Ogrska ponižena oproda Nemčije. Visoki krogi so morali pomagati, da je Ogrska isto posojilo dobila v Nemčiji. In sedaj ista s Turčijo. Ker so Francozi odklonili posoditi v Turčijo, je seveda Viljemova dežela morala pomagati. Nemanič je dal nemaniču. Sicer si je izpogodila Nemčija oduhuške obresti, a ves svet čaka, kam v prepad bo zapeljala ta politika Nemčije.

Nas stvar toliko bolj zanima, ker je Nemčija zavedla tudi Avstrijo, da se udeleži tega posojila. Avstrija ima sicer boljše finance, kakor deficitna Nemčija, a potreba osobito na jugu je doma toliko, da prav nič denarja ni odveč za Turke. Kurzi državnih papirjev so danes tako nizki, da je sramota, Aehrenthalova igra z Bosno, večna posojila Bilinskega in Lukacsja in zdaj še posojila na Turško ... Čestitamo tistim rodoljubom, ki nalagajo denar v državne vrednote. Posebno našim hranilnicam in posojilnicam, ki bodo morale pritisniti na drugo stran, da nadomestijo kurzne izgube.

V Avstriji mora že enkrat prevladati upor nele proti Ogrski, ampak proti nemški finančni politiki. Nemčija hiti v prepad.

Danes celo Viljem II., največji zagovornik nemške baharije, kliče nemškim podjetnikom, da naj ne prirede svetovne razstave v Berlinu. Ves svet sovraži Nemčijo. Razstava bi se ne posrečila. Državni deficit v proračunu za l. 1911. je kolosalen. Združena Anglija, Francija, Rusija in Nemcem so-vražna večina Orijeanta — ti bodo vrgli ob tla prenapeto nemško gospodarstvo.

Že danes v Nemčiji gnije. Zopet je začela rasti socijalna demokracija s čudovito hitrostjo, dela in zaslužka manjka, nezadovoljnost je tolika in sovraštvo mej delavstvom in oduhu tako, da se je bati revolucije.

Vse to mora zvesto spremljati Avstrija. Trozveza bo spravila našo državo v tesno zvezo z nemškimi propalimi financami, ta nas zna uničiti. Žal, da tega ne uvidijo mero-dajni krogi, temveč so naselili največjemu humbugu tega stoletja t. j. „die schim-mernde Wehr“ Viljema II. ob aneksiji Bosne. Rusija je že priznala aneksijo vnaprej, ves svet je vedel, da se ne mara vojkovati. Tedaj je Nemčija dejala, da hoče Avstro-Ogrski „pomagati“. Menda zoper ubogo Srbijo! Na to prevaro, ki jo je točno razkril dr. Kramar, so sedli tudi naši patrijoti dr. Ploj in dr. Šusteršič.

Velika akcija zoper trozvezo je naloga avstrijskih Slovanov, ki bodo s tem rešili staro svojo mačeho — Avstrijo.

Iz slovenskih krajev.

Iz Mekinj pri Kamniku. Menda ni nikjer na Kranjskem klerikalni fanatizem tako zelo razvit, kakor v naši vasi. Kar si izmisli naš „dični“ župnik, to se mora zgoditi. Zadnji dve leti rastejo različni klerikalni domi po Kranjskem, kot gobe iz tal. Naše dobro verno ljudstvo ima seveda dovolj denarja za take stvari. Tudi pri nas so sklenili na komando župnika, si zgraditi svoj Dom. — Pričelo se je beračenje po hišah, kdor ni hotel odrediti nikakega prispevka, je bil razglašen za brezverca. — Spomladi so pričeli zidati; pod pritiskom tihega terorizma so delali tlako vaščani celo poletje in stavba je sedaj dokončana. Poklicali so slikarja iz Bavarke, da jim poslika oder in kulise. Slovenci „menda“ nimamo umetnika, ki bi bil zmožen za to delo. — Pretečeno nedeljo so nameravali prirediti v Domu svojo prvo veselico, toda delali so račun brez krčmarja. Prišel je inženir, pregledal stavbo in kratkoma lo pre-povedal uporabo društvenega doma, ker je vse premalo vezano, tako da obstoja nevarnost, da se celo poslopje zruši. Kaj bomo sedaj storili; upamo, da bo nam deželni odbor priskočil na pomoč. — Kako pa skrbje klerikalci za šole v onih občinah, kjer so oni gospodarji, se jasno vidi pri nas. Občina šteje čez 200 hišnih števil, pa šele pred dvema leti so ustanovili eno-

razredno ljudsko šolo. Otroke so nabasali v tesno nezdravo šolsko sobo nasproti gostilne. Za novo šolsko poslopje pa seveda niso mogli dobiti pokritja, dokler ni kamniško glavarstvo strogo ukazalo, da mora biti poslopje dovršeno do prihodnjega šolskega leta. Seveda za nepotrebne klerikalne naprave je dovolj denarja. Za šolo pa škoda, ker tam pride spoznanje.

Iz Senožeča. Kdor si še ni ogledal našega trga zvečer, naj si ta špas privošč, toda svetujem mu, ne brez žepne svetilke. — Od Moravca pa do Perhava so menda cele tri svetilke — petrolejke, pa še te ne vsak večer prižgane. Pripomnim, da je ta glavna cesta, Tržaška cesta, ki se vije od začetka pa do konca trga, dolga nad en kilometer. Povprečno je torej na vsakih 300 metrov po ena svetilka. Vprašam: so li te tri dovelj? Li dajo te tri dovelj svetlobe za naš trg? In še dve t. j. četrto svetilko-petrolejko imamo nasproti dolnje fontane in peto v zgornjem delu trga in s tema dvema smo tudi končali. Pet celih svetilk premore naš trg, ki šteje blizu 200 hiš. Sramota, kaj sramota, naravnost škandala! je, da se more naš trg ponašati s tako slabo razsvetljavo. Odgovarja li to današnjim razmeram? Mislim, da nikakor ne! In tudi ni trga na Kranjskem, ki bi bil tako slabo razsvetljen, kot je naš na Notranjskem. Upam, da se bo te vrstice na pristojnem mestu uvaževalo in prav radi teh — ker se drugače ne zmeni — ukrenilo, da dobimo več luči v naš skoraj v vsakem oziru zanemaren trg, ker čutimo potrebo, osobito sedaj v teh jesenskih deževnih in pozneje v zametnih zimskih večerih. Za danes še nekaj. — Po cestah je toliko blata, da menda nikjer toliko. Naj človek še tako varno stopa in izogiblje blatu, je ves blaten. Ponovno vprašam: je-li to blato v ponos našemu trgu? Ali ni pametnega človeka, ki bi se malo pobrigal in zavzel za trg? Saj vendar kaj takega ne napravi na tujca nikakoršnega dobrega utisa. — Naj zadostuje tedaj, dasiravno je gradiva več kot preveč. Načrtujem se pa, da se ta dva nedostatka odpravita čimprej v našem trgu, ker le v tem slučaju se ugodno nam vsem.

Iz Postojne. „Pri belem konjičku“, to burko iz ljubljanskega življenja je naše vrlo dramatično društvo „Sovič“ spravilo v nedeljo, 20. t. m. na oder. V polni dvorani „Narodnega hotela“ se je občinstvo iz srca nasmejalo res dobrim slikam žajfarjev. Kdo bi se pa tudi ne smejal originalnemu narodnemu žajfarju O. Bučku (g. R. K.), kateri je svojo ulogo tako dobro rešil, da so ga primerjali ljubljanskemu Verovšku. Da je njegova ljubka hčerka Tilka (gdč. M. M.) storila in pripomogla veliko, ni potrebno omenjati, saj je ona naša stara znanka na odru in ena najpožrtvovalnejših igralk. Prekanjeni berač Tine je s svojim idrijskim dijalektom žel obilo priznanja in povzročil

dosti smeha. Splohi z eno besedo, vsi igralci kot igralke so tako dobro pogodile svoje uloge, da smelo trdimo, da se boljše skoro igrati ne more. Vsem se je videlo, da so se izvršno pripravili. Le g. režiserju bi svetovali, da prihodnjič opusti namigovanje igralcem z odra za kulise, ker to kolikor toliko moti. Po igri je bila prosta zabava in ples, kateri je trajal do 3. ure ponoči. Slavno dramatično društvo „Sovič“ prosimo, da naj pripravi še več takih večerov, v vse-lje in ponos sebi in metropoli notranjski.

Splošni pregled.

Posvetovanje o sofijskih resolucijah v Petrogradu.

Pod predsedstvom predsednika ruske dume Gučkova se je vršila v Petrogradu seja ruskih udeležencev sofijskega shoda, na kateri se je govorilo o sofijskih resolucijah glede slovanske razstave v Pragi l. 1913. glede zveze slovanskih gledališč, o reformi ruskih univerz, da bi jih mogli posecati tudi neruski akademiki, o slovanski telegrafski agenturi, o zvezi slovanske turistične i. dr. O slovanski banki se ni govorilo. Vprašanje ruskih univerz se je izročilo posebni komisiji, ki naj prouči, kake izpremembe in reforme bi bile potrebne. Glede telegrafskih agentur za informacijo slovanskih časopisov je prevzel akcijo Gučkov sam.

Dr. Kramarjev odgovor.

V „Narodnih Listih“ je priobčil dr. Kramar daljši odgovor onim ruskim listom, ki so se spotikali nad njegovo lojalnostjo in nad njegovim avstrijskim patriotizmom. Dr. Kramar pojasnjuje svoje stališče, kakor je pojasnil onim, ki so ga dolžili veleizdaje. Jednako razlaga še enkrat svoje razmerje do Aehrenthala in svoje avstroslovansko stališče. „Mi ne potrebujemo nobene pomoči od zunaj,“ pravi dr. Kramar, „pomagali si bomo sami in si hočemo pomagati. Zato pa moramo imeti svojo avstrijsko slovansko politiko, s katero si pridobimo in vzdržimo svoj upliv v svoji državi.“ Odgovor dr. Kramarjev je popolnoma jase in bo pojasnil položaj morda tudi onim, ki jim še ni vse jasno.

Atentat na Brianda.

Atentat, ki se je izvršil pred par dnevi na ministrskega presidenta Brianda, je povzročil mnogo raznih sumenj. Misli se je tudi, da je s tem morda v zvezi vojvoda Orleanski. De la Regle objavlja izjavo, da ni vojvoda v nikaki zvezi z atentatom in da se z dejanjem ne strinja. Zveza kraljevskih privržencev je neodvisna in dela izjave ki jih sama smatra za prave, ki pa vojvoda ne more biti zanje odgovoren, tudi če jih tuintam odobrava. — Ven-

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

[165]

„Da vam pokaže svoje spravljive in miroljubne namene v vsej popolnosti, si naš gospodar ni hotel izbrati nobenega izmed gospodov, ki jih ljubite. Zadovoljuje se z enim izmed vaših častnikov, ki niti ni iz te dežele in ki ga jedva poznate, s tistim namreč, ki se imenuje vitez de Ragastens. Povedal sem, Svetlost. Kakšen odgovor naj sporočim slavnemu poveljniku, ki nam ga je tukaj čast predstavljati?“

Kneza Manfredija je prešinil dolg drhtljaj. Pogledal je Ragastensa.

Ta je bil prekrizal roke. Njegove oči, žareče od nalaščne ošabnosti, zaničevanja in iskanje predznosti, so se obračale od kneza Manfredi do častnikov odposlancev.

Starega Manfredija je prešinilo strašno veselje. Zdaj je držal svoje maščevanje v roki — grozno maščevanje, ki si ga ne bi bil mogel predstavljati v večji popolnosti; saj mu je bilo docela jasno, da izročiti Ragastensa Cezarju Borgia kot talnika pomeni isto toliko kakor ga obsoditi na smrt.

„Mi čakamo, knezi!“ je povzel Cezarjev častnik. Ragastens je stopil za korak bliže k Manfrediju. In, roke še vedno prekrižane, svoje oči v njegovih, lice pred njim, s tihim glasom, polnim visokomernega zaničevanja, je zamrmral:

„Česa še čakate, da me ne izročite?“

Knez je obstal, kakor da je treščilo vanj. Njegov obraz je postal še bledejši. Krčevit trepet je stresel njegovo postavo, in njegove poteze so se strahotno izpačile.

Ragastensov dih mu je vejal v obraz. In njemu se je zdelo, da ga ta dih podira kakor orkan zaničevanja. Naposled pa se je vzravnaval in iztegnil roko. Ragastens je stopil proti odposlancem, kakor da se smatra že za jetnika. „Gospoda,“ je izpregovoril knez Manfredi, „tak je moj odgovor.“

Starčev glas je bil čudno miren. Nekakšna vzvišena svečanost se je razlivala po njegovem obrazu, ki so ga še trenotek poprej kazili sunki strasti.

„Moj odgovor,“ je nadaljeval, „je tak, kakršnega bi vam dal vsak človek zdrave pameti, da ne rečem, vsak človek časti. Izročiti vam viteza de Ragastens, to ne bi bila samo navadna podlost ...“

Odposlanec je streslo.

„Počakajte,“ je povzel knez. „Vsi, kar vas je, poznate osebuo sovraštvo Cezarja Borgia do gospoda de Ragastens. Kdor prihaja predlagat meni, vitezu iz reda Junakov, da naj izročim sovražnika njegovemu smrtnemu sovražniku, ta me krvavo žali. In po mojem mnenju, gospoda, ste se s tem, da ste sprejeli takšno podlo poslanstvo, storili nevredne mečev, ki jih nosite ...“

„Knezi!“ ga je visokomerno prekinil eden izmed odposlancev.

„Nisem še končal,“ je dejal Manfredi z istim mirnim veličanstvom. „Vzroka, ki vam ga navajam, vi nedvomno ne razumete. Če ste — vi in vaš gospodar — zmožni, da predlagate človeku verolomstvo, potem ne morete biti zmožni, da bi razumeli viteško poštenost. Zato vam hočem

navesti, kakor sem rekel od kraja, razlog navadne zdrave pameti.“

Častniki-odposlanci so bili od gneva blede kakor zid. Ragastens pa je ugal, ali sanja, ali bedi.

„Poglejte, gospoda,“ je končal Manfredi. „Idite in povejte Cezarju Borgia, da je vitez de Ragastens edini, ki mu ga ne morem izročiti, zato ker ga zdaj tu vpricho vas imenujem za vrhovnega poveljnika naše armade, ako bi jaz padel v kaki bitki.“

„Knezi! ...“ je vzkliknil Ragastens, ves poražen od te velikodušnosti.

Toda Manfredi mu je mignil, naj molči. Nato se je obrnil k Cezarjevemu odposlancem:

„Idite, gospoda. Ničesar več si nimamo povedati.“

Častniki so se poklonili. Velika vrata so se odprla. Glasniki so zatrobili kratko fanfaro. Nato so odposlanci odšli po galeriji, za njimi njihovo spremstvo. Množica zavezniških velikašev je stala po obeh straneh mostovža ter jih dvorljivo pozdravljala.

Knez in Ragastens pa sta ostala sama. Vitez, ki mu je srce prekipelo, premagano od nasprotnikove plemenitosti, se je za hip z nekakim oboževanjem ozrl v starčev obličje. Toda ko se je zgani, da bi stopil k njemu, je knez dvignil svojo, glavo vso težko od mrkljih misli, ter mu dejal:

„Motite se, gospod, če mislite, da mi dolgujete hval-ležnost. Zaradi sebe sem ravnal tako ... samo da ubogam geslo našega reda: Hraber, zvest in čist!“

„To geslo,“ je dejal Ragastens z glasom, tresočim se od ganjenosti, „vam je morda velevalo, da me ne izročite Cezarju, ni vam pa velevalo, da me imenujete za svojega naslednika.“

(Dalje.)

dar ni izključeno, da so ti ljudje porabili priliko, ki je bila dovolj ugodna za napad, ker vlada proti Briand u med socialisti in delavci obče ogorčenje in nezadovoljnost. Gotovo pa je, da hočejo rojalisti porabiti položaj za svoje namene.

Iz Vatikana.

Papež je izdal nova določila k Motu proprio, v katerih strogo prepoveduje duhovnikom udeleževati se velikih denarnih špekulacij in sodelovati pri finančnih podjetjih. Sodelovanje pri konzumi in pri kmečkih posojilnicah je dovoljeno.

Proti protimodernističnem papežu.

Italijanski duhovniki provincije Como so protestirali proti papeški naredbi, da naj se duhovščina zapriseže proti modernizmu in njih naukom. Med zborovalci je prišlo do burnih scen in do demonstracij proti papežu.

Novi poboji na turški meji.

Pri Valti je prišlo do spopada med neko grško oboroženo četo in turškim vojaštvom. Grki so se hoteli rešiti na čoln, ki pa se je prevrnil in so vsi potonili. Pri Baraktijevi je prišlo do boja med Bolgari in orožniki. Dva Bolgara sta bila ustreljena. V Solunu se baje pripravlja bojkot bolgarskega blaga.

Mehikanski boji.

Mehikanski zarotniki so imeli svoje čete po vseh mestih. Tako je prišlo do boja v Gomez-Valacio, Duranga, Barral, Tereon. Gomez-Balacio je prišla v roke zarotnikov. Pridružili so se jim nekateri od delki vojakov in so zmagali nad vladnimi četami. V Zacatecas so bili zarotniki premagani.

Dnevne vesti.

Alojzijevišče in škof dr. Anton B. Jeglič. Pokojni knezoškof A. Wolf je napravil svoj čas ustanovo za revne kranjske gimnazijce ter dal zgraditi na Poljanski cesti dvonadstropno obširno poslopje s prostornim vrtom. Knezoškof Wolf je napravil s tem nekako „malo semenišče,“ kjer bi se sprejemali revnejši dijaki, ki se hočejo posvetiti duhovskemu stanu. To Alojzijevišče je koncem letošnjega šolskega leta prenehalo, ker je škof dr. Jeglič naenkrat zavod „kasiral“. Zdaj se pač sprejemajo srednješolski dijaki mesto v Alojzijevišče, v Marijanišče, toda tam je stanovanje in hrana zelo draga. Na eni strani je škof Jeglič pripomogel torej Marijanišču do „gšefta“. Na drugi strani pa nastane vprašanje, kakšen „gšeft“ misli škof napraviti z Alojzijeviščem? Ali ga misli komu dati v najem, ali pa prodati kakim jezuitom ali nunam, saj te go-lazni sedaj kar mrgoli v Avstriji. Ker je škof zadolžen do vrta, je mogoče, da bo vlado nalagal, da Alojzijevišče ni več doseglo svojega namena, samo da bo ociganil me-rodajne faktorje za lepe tisočake! Tertium non datur!

Tine Zupančič nunski katehet. Iz več strani nam prihajajo pritožbe o naravnost škandaloznem poduku nunskega kateheta, Tineta Zupančiča. Ta božji namestnik si domišlja, da je za učenje vse dobro, samo da on vleče plačo. Vrh tega jih pa še tako neznošno šikanira, da je vsak napredek izključen. Letos se je dogodilo, da so dobile celo prav odlične učenke, ne da bi bile kedaj izprašane, prav slabe rede iz veronauka. Vse pritožbe od strani staršev, oziroma učenk samih, so zaman. Kake neumnosti kvasi katehet Tine Zupančič, doma iz Most,

pri razlaganju cerkvene zgodovine, je že malo odveč. Škoda, da mi javnost zvedela, kako „kunšno“ je zadnjič razložil prese-ljevanje narodov. Sicer pa konečno o pravi razlagi pravzaprav sploh ne moremo govo-riti. Katehet Zupančič ima to lepo navado, da vsako novo lekcijo ali sam prebere ali pa pusti prebrati kakim učenki. Njegova olika je pod vsako kritiko. Zato mu svetujemo, naj si nabavi knjigo, ki jo „Slovenec“ tako silno priporoča z reklamnim vprašanjem: „Česa nam je treba.“ Ta knjiga bo gotovo zanj zelo informativna.

Nemci in ljudsko štetje. Ljubljanski nacionalci dr. Binderjevega kalibra ter ljubljanski nemškutarji so izračunali, da jim bo letošnje ljudsko štetje v Ljubljani do-neslo kakih 600 do 800 ljudi več kot leta 1900. Verjamemo, saj se bo to štetje vršilo pod egido barona Schwarza, ker delajo ti Nemci pod njim kar hočejo. Klerikanci se za take in enake lumparije ne brigajo, na-prednjakov pa nihče ne vpoštevaja ker je njih vpliv v politiki ničla in njih pritožbe v kakem listu brez vpliva!

Tudi na cerkniški pošti razumejo nemški. Prijatelj našega lista nam je poslal dopisnico, pisano popolnoma v slovenskem jeziku. Dopisnica slučajno ni mogla priti v roke pravemu gospodu, ker je isti odpo-toval iz Cerknice. A kljub temu, da je do-pisnica samoslovenska, so na cerkniški pošti morali pritisniti pečat: Abgereist. Dokaz, da znajo tudi na cerkniški pošti nemški.

Meščani in oficirji. Predvčerajšnjem se je pred ljubljanskim okrajnim sodiščem končala razprava o tožbi oficirja Spiegla proti dvema damama, o kateri smo že enkrat obširno poročali. Obtoženi slovenski dami sta bili obsojeni na 20 kron globe, kar je vzbudilo med navozočim občinstvom nenavadno presenečenje in razburjenje. Afera sicer še ni končana in trdno pričakujemo, da bo vsključno sodišče govorilo drugače. Zato naj se imenovani mladi oficirji, ki so reševali čast svojemu kolegi Spieglu, nikar zaenkrat preveč ne vesele svoje „zmage“.

Organizacija brivskih pomočnikov je otvorila za svoje člane učni tečaj za čes-sanje gospoj. Cenjene gospice, katere bi bile pripravljene, proti primerni odškodnini priti po dvakrat na teden v svrhu izvrše-vanja poduka v društveni lokal, naj se zglase danes zvečer od četr 9. do 9. ure v društvenem lokal, gostilna pri „Levu“, Marije Terezije cesta. Načelnistvo.

Antibarbarus. Spisal dr. Josip To-minšek. Proti barbarščini v slovenskem je-ziku se bori pisatelj v šesterih člankih, ki so združeni pod omenjenim naslovom. In barbarščine je v slovenskem jeziku res od leta do leta več; saj nimamo nikakega me-rita in motrila za pravilnost in lepoto na-šega jezika. Naša knjižica določuje najprej v uvodnem članku splošna načela, ki lahko služijo za podlago vsake presoje jezikovnih prikazni; potem so v posameznih odstavkih obdelana razna pereča vprašanja (opozar-jamo na aktualni članek o pisavi krajinskih in drugih lastnih imen!); kjer je treba so podana ostro začitana pravila, ki so povsem nova, posneta iz duha in razvoja našega jezika. Razprave so opre na bogati snovi, a so pisane lahko in često na-ravnost zabavno. Dodejano kazalo olajšuje porabo.

Ljubljanska drsališča. Če bo mrz tako stanovitno še nekaj dni, utegnemo imeti na drsališčih kmalu debelo ledeno skorjo. Trnovski „Kern“ se sploh več ne odpre in se bo porabil le še za sekanje ledu. Nemci so si napravili drsališče na

najetem travniku pod Cesto na Rožnik; mestno drsališče se že ureja za letošnje se-zono. Mrza je zdaj za par stopinj še pre-malo (včeraj v jutro smo imeli na prostem 6° R pod ničlo.)

Ubogí tič in divjačina so pred mra-zom in lakotjo pribežali v obližje človeških bivališč. Ljudje, imejte usmiljenje do živali posipajte jim zrna, da ne bodo tice strdale in poginjale lakote.

Ljudsko gibanje na Kranjskem. V političnem okraju Kočevje (42.306 preb.) je bilo v tretjem četrtletju t. l. 69 porok. Število novorojencev znaša 298, umrlo pa je 187 oseb, med temi 74 otrok v starosti do pet let. Starost 50 do 70 let je doseglo 32, nad 70 pa 39 oseb. Za jetiko je umrlo 25, za pljučnico 5, za oslovskim kašljem 2, vsled slučajnih smrtnih poškodb 4 osebe. Slučaj samomora se je pripetil samo eden.

Nevaren gost. Ko je predvčerajšnjem zvečer igralo v neki gostilni na Dunajski cesti pet gostov biljard, je povabil neki hlapec tudi 39 letnega posestnika Antona Križmana iz Zagorja, k igri. Igrali so za liter piva. Kō je Križman zapazil, da se ne igra pravilno, se je čisto navadno odstranil in odšel iz gostilne. S tem pa niso bili za-dovoljni ostali soigralci. Hiteli so za njim na cesti in zahtevali, naj plača pivo. Toda Križman je brez vsakega odgovora potegnil iz žepa samokres in ustrelil v tla. Nevarnega gosta je nato stražnik aretiral in odpeljal v zapor.

Zveza jugoslovanskih hranilnic. Usta-novna glavna skupščina „Zveze jugoslo-slovanskih hranilnic“ (Saveza jugoslavenskih štedionice) se vrši dne 10. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne v dvorani „Mestne hra-nilnice ljubljanske“ v Ljubljani. Dnevni red: 1. Nagovor predsedstva. 2. Poročilo osno-valnega odbora o snovanju Zveze. 3. Da-našnji položaj jugoslovanskih hranilnic na gospodarskem polju. 4. Volitev odbora. 5. Volitev pregledovalcev računov. 6. Določitev proračuna za prvo upravno dobo Zveze. 7. Predlogi članic. 8. Slučajni sveti.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo, 4. decembra t. l. je Miklavževa ne-delja. Popoldne ob 4. uri se uprizori ča-robna igra „Janko in Metka“. Igrajo otroci. Po igri nastopi Miklavž v spremstvu an-geljev, belcebubov in zlodejev. Nato se raz-dele darila. Vsak kdor želi kaj darovati svojim dragim, naj pravočasno izroči hišniku v Narodnem domu in naj kolekuje vsako darilo z narodnim kolekom. Opozarja se pa, da se žaljiva darila ne bodo sprejemala. V nedeljo 11. decembra zvečer pa se igra zgo-dovinska igra iz dobe preganjanja krist-janov: „V znamenju križa.“

Sv. Miklavž se bliža, za otroke nade-poln in vesel dan. Ob mejah Slovenije je veliko otročičev, ki željno pričakujejo tega dne, da zazro darove, ki jih jim bo poslala po sv. Miklavžu mati Slovenija. Družba sv. Cirila in Metoda bi rada ustregla željam in nadam teh malih, zato trka na vsa idealna srca rodoljubnih Slovencev s prošnjo: „Naredite veselje z darovi našim malim, spomnite se ubogih otrok v trenutku, ko mislite, kako bi obdarovali svojo ljubljeno dedco.“ — Za vsak, tudi najmanjši dar vam bo ne-izkrekljivo hvaležna uboga mladina in družba sv. Cirila in Metoda.

Društvo slovenskih trgovskih pot-nikov se je preselilo ter ima sedaj svojo pisarno v hotelu „Ilirija“ parter, levo. Izkaz. društvene posredovalnice: išče se potnik za modno in galant stroko. Vstop s 1. janu-arjem 1911. dalje en provizijski zastopnik. Natančneje pove gori imenovano društvo.

Zatekel se je k g. Francu Zupanu, Novi Vodmat št. 30, mlad lovski pes, ru-jave barve, z belimi lisami na prsih. Lastnik naj se zglesi pri gori imenovanem go-spodu.

Vjef se je. V torek o polnoči je prišel na mestno osrednjo stražnico 34 letni dninar Franc Zupančič, pristojen v Krško in iz-avil, da je brez sredstev. Trdil je, da je odpotoval v Ameriko, odkoder so ga pa poslali nazaj. Toda lisjak ni imel sreče. Po-lICIJA je namreč dognala, da je Zupančič inden tičen z onim Zupančičem, katerega za-sleduje okrožno sodišče v Novem mestu radi težke telesne poškodbe, kar je isti po-zneje tudi priznal. Izročili so ga deželnemu sodišču.

Zgubljen. Galoš je izgubil neki deček na Dunajski cesti od pošte do trgo-vine Schneider & Verovšek. Kdor jo je našel, naj jo odda v našem uradništvu. Ako pa ne, naj se zglesi, da dobi še drugo.

Izpred novomeškega porotnega sodišča.

Umor. Dne 21. t. m. se je imel pred novomeškim porotnim sodiščem zagovarjati 18letni hlapec Savo Mirič radi hudodelstva umora. Mirič je bil obtožen, da je zavrtno umoril svojo gospodinjno Ano Kožar iz Čr-nomlja. Ker so porotniki zanikali prvo glavno vprašanje glede hudodelstva umora, je porotno sodišče Miriča oprostilo in iz-pustilo iz zapore.

Rop. V torek se je vršila obravnava proti Janezu Benčini, bivšemu policijskemu stražniku v Trstu, radi hudodelstva rop. Ker se obtožencu krivda ni mogla dokazati, so porotniki po kratkem razgovoru zanikali krivdo z 11 glasovi, nakar je bil Janez Benčina izpuščen na prosto.

Javno posilstvo Janc Anton, posest-nikov sin, se je imel zagovarjati radi hudo-delstva javnega posilstva. Ker je obtoženec simuliral blaznost, se je morala obravnava preložiti; Janca pa so oddali v opazoval-nico, da zamorejo zdravniki konstatirati, ali je storil hudodelstvo v blaznosti, ali ne.

Razne vesti.

* Ples prepovedan — kokoši ne morejo spat. Župan neke majhne občine v Pireneji na Francoskih tleh, ne more trpeti plesa. Gruntal je dolgo časa, na kak način bi ga prepovedal, in res! Konečno se je v n jegovi „kunštni“ glavi porodila silno ori-ginalna ideja. Izdal je namreč sledeč od-lok: „Z ozirom nato, da imajo mladi ljudje to „grdo“ navado, da vsako nedeljo plešejo po raznih gostilnah in s tem plašijo pete-line, kokoši in druge živali v vasi, kar po-meni iz gospodarskega stališča toliko, kakor slabitev živinoreje, prepoveduje slavno žu-panstvo vsak ples na občinskem ozemlju, ki se vrši v onih urah, ko imajo domače živali navado spat.

* Skrivnostni umor. V Požunu na Ogrskem so te dni potegnili iz Donave že močno strohnelo truplo lajtnanta Fekete. Fekete je meseca septembra zginil iz mesta z neko kavarniško blagajničarko. Vse poi-zvedovanje je bilo zaman. Nekega dne pa so našli ribiči v Donavi dele trupla imeno-vane blagajničarke. Takrat se je splošno domnevalo, da sta tako blagajničarka in oficir, o katerem ni bilo nikakega sledu, izvršila samomor vsled nesrečne ljubezni. A natančna preiskovanja so sedaj dognala, da

Mali listek.
Književnost, gledališče in umetnost.

Tolstoj in slovanstvo.

Imenovalo se je Tolstega mnogokrat največjega Slovana. Tudi njegov nauk se je smatral kot slovanski, češ, da odgovarja slovanski duši, ki ljubi mir in idilično kmečko življenje. Ne da se dvomiti, da je Tolstoj po rodu eden največjih slovanskih duhov, vendar je bil po mišljenju bolj sve-toven, nego slovanski in tudi njegov nauk je bil namenjen celemu svetu brez ozira na slovanstvo. Tolstemu se je vsaka delitev sveta v skupine zdela kot zapreka, da ne zmaga v celem svetu ena enotna ideja, ideja krščanstva bratstva, ljubezni, enakosti. S tega stališča je Tolstoj presojal narod-nosti in narode. To je tudi svoječasno povedal odkrito v svojem pismu, ki ga je poslal slovanskemu kongresu v Sofijo. Znano je namreč, da sta bila na ta kongres povabljeni oba velika sodobna pisatelja slovanska: Tolstoj in Sinkiewicz. Ker se Poljaki shoda niso udeležili, se tudi Sin-kiewicz ni odzval. O Tolstemu se je govo-rilo, da pride osebno. Ker pa je bilo to vsled bolehavosti nemogoče, je pisal na shod pismo. V njem je Tolstoj povdarjal svoje stališče glede narodnosti, češ, da ne odobrava deljenje človeštva na narodnosti, ker povzroča to deljenje sovraštvo in moti

ljudi pri tem, da ne zmaga ideja skupnosti in bratstva. Vendar je pisal Tolstoj dalje, mi je shod morda bliže, nego drugim in pozdravljam vse delo, ki ima namen vršiti božji zakon na zemlji itd. Tolstoj se je to-rej čutil kot del slovanstva, dasi je bil zoper delitev človeštva na narodnosti, dr-žave, cerkve, vere itd. Tolstoj je videl pred vsem človeka in človeštvo, vse drugo se mu je zdelo odveč in nepotrebno. Vendar se je zanimal za slovanske narodnosti, po-znal je Čehe, Husa, Chelčičkega in druge, potegoval se je za Poljake in zanimala ga je tudi usoda južnih Slovanov. S češkim filozofof Masarykom je bil znan osebno. V torkovi številki „Časa“ popisuje Masaryk svoj pogovor z njim. Masaryk in Tolstoj imata kot misleca marsikaj skupnega: oba stojita na stališču vere in izvajata preroje-nje človeka in družbe iz poglobljenja ver-skega čuta. Oba sta proti cerkvam in stojita na stališču evangelija. Razlika pa je v tem, da Tolstoj stoji nepremično na stališču: Ne upiraj se zlu z zlim, t. j. s silo, Masar-ryk pa pravi, da se je treba proti zlu bo-jevati, če ni drugače tudi s silo. To je razlika med avstro-slovanskim in rusko-slo-vanskim filozofof. Masaryk in Tolstoj sta se seznanila že leta 1886. Tudi letos sta se videla. Tolstoj mu je izrekel slutnjo, da se ne bodeta zopet videla. Govorila sta o kompromisih z življenjem. Tolstoj ni priznal kompromisov, Masaryk pa je priznal, da ga je življenje večkrat primoralo delati kom-

promise. — Po sofijskem shodu je obiskal Tolstega Bolgar Kostomarov in je hotel z njim govoriti o slovanskih stvareh. Tolstoj mu je ponovil svoje misli, kakor jih je pi-sal na shod: Vendar je Tolstoj ponos slo-vanstva.

Beneš Knüpfer.

Dva slikarja so izgubili Čehi tekem enega leta. Spomladi se je ustrelil v Pragi Slaviček in zdaj je skočil Knüpfer v morje. Nekaj težkega in tragičnega leži v teh smrtnih slučajih. Oba sta bila pokrajinarja. Slaviček je ljubil prirodo, Knüpfer pa je ljubil morje. Njegove marine so bile splošno znane. Tudi pri nas je marsikomu znano njegovo ime. Bilo mu je 64 let. Zadnja leta je prebival stalno v Rimu. Pre-tekli teden se je poslovil iz Prage, kjer je prebival pri svojih prijateljih in se je od-peljal. Njegovi prijatelji so opazili pri njem nekako potrlost. Mnogi so mislili, da je to posledica tega, ker ni bil imenovan za rav-nateljja na akademiji. Upali pa so, da se v Italiji zopet osveži. Toda Küpfer ni več videl blažene Italije. Odpeljal se je s par-nikom iz Reke proti Ankoni. Morje je bilo razburkano. In to morje, ki ga je slikar tako ljubil, ga je zvalilo vase. Mornarji so takoj zapazili, da je nekdo skočil čez ograjo v morje. Toda na rešitev ni bilo misliti pri valovitem morju. Mesto, kjer je izginil sli-kar v morju, je ostalo daleč za ladjo, ki je urno rezala valove. Na krovu so našli po-vršnik in pisma v njem za njegove prija-

telje in 200 K za mornarje . . . Nekemu prijatelju piše, da je hotel storiti konec, dokler je imel še silo in energijo, kajti življenje je postalo težko, neznošno. Bil je priznan talent.

Antibarbarus.

Pod tem naslovom je izšla pri Schwent-nerju knjiga o slovenskem pravopisu. Spi-sal jo je dr. Jos. Tominšek. „Študije o na-pakah in pravilih slovenskega pisanja.“ Te študije je avtor objavljval v „Ljubljanskem Zvonu“ in jih je tu zbral, ker so potrebne vsakemu, ki si hoče biti na jasnem glede nekaterih napak, ki se dan za dnem ponav-ljajo po naših listih in spisih. Z Levčevim „Pravopisom“ še ni bila rečena zadnja be-seda glede našega pisanja, marsikaj je za-htevalo natančnejših določil. Tekom let se je nabralo nekaj novih študij o slovenščini in slovenskem pisanju in tekem let se je nabralo mnogo novih napak v slovenščini in v slovenskem pisanju. Pisatelj je zbral najbolj važne stvari in najbolj kričeče slu-čaje pa tudi najbolj aktualne n. pr. vpraš-anje glede lastnih imen. Glede pisave lastnih imen se je oglasilo že nekaj glasov, in se bo o tem najbrže še govorilo, predno se odločimo popolnoma za pisateljevo sta-lišče, ki je priporočljivo le, ker je praktično. Na vsak način je „Antibarbarus“ knjiga, ki je važna v boju za slovensko pisanje.

Natančnejša pojasnila daje inseratni biro „Jutra“ pod šifro „Zlata jama“.

Franjo Parkelj
lastnik reklamnega in plakaterskega podjetja.
Snaženje stanovanj in okenj.
Izvršuje vse v to stroko spadajoče dela točno in po zmernih cenah.

Stanovanje

s 3 sobami, kuhinjo, drvarnico, kletjo, vrtom in podstrešjem se odda za februarjev termin na Rimski cesti št. 17.

Tehnični bureau in podjetje zgradb Inženir H. Uhlir v Ljubljani

Resljeva cesta šte. 26.

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in proračunov, znanstvena mnenja, prevzeta zgradb.

L. Schiffer priporoča **Trboveljski premog**
Dovozna cesta v kosih in orehovec, brikete, proga južne železnice dalje trda in mehka drva v polenih in cepljene.

Nizke cene!

Nizke cene!

Josipina Herrisch

Ljubljana, Židovska ulica št. 7.

Priporoča veliko zalogo moških, ženskih in otročjih čevljev. Gamaše, galoše in prave gorske čevlje (Golserce).

Zunanja naročila se točno izvrše.

Oglejte si največjo zalogo

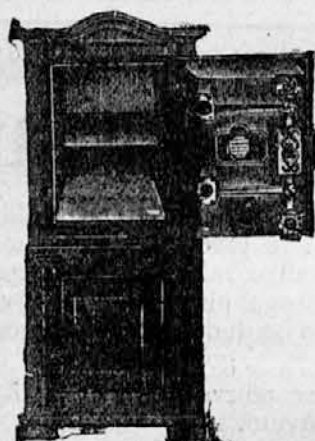
poljedelskih strojev,

slamorenj, čistilnic, mlatilnic, kosilnic, motorjev, gepelnov in stiskalnic za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, nagrobnih križev, blagajn itd. pri trvdki

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marija Terezija cesta 1, poleg Figabirta.

Ravnatom lahko kupite vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino, gnojnico, vseh vrst tehcnice, uteže in vse druge v železnino spadajoče predmete.

Izdelovanje igrač

ERNEST HOFFARTH jun., Dunaj VIII.,

Pfeilgasse 34.

Vojaške oprave za otroke:

Infanterijska garnitura	K 4.—
Huzarska „	obstoječa iz čake, prsnega „ 5.—
Planin. lovcev „	oklepa, sablje, patronske „ 5.—
Dragonska „	taške, puške v najfinejši „ 5.—
Ulanska „	izdeljavi „ 5.—
Telesne straže „	„ 6.—

Prekupovalci specialni cenik.

Razpošiljatev po povzetju.

Tovarna vozov

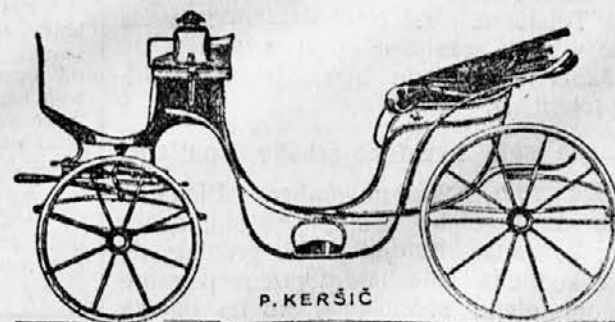
Peter Keršič v Sp. Šiški

priporoča

svojo bogato zalogo različnih vozov.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča naročila in popravila po primerno nizkih cenah.

Sprejema se tudi les v žaganje na parni žagi.

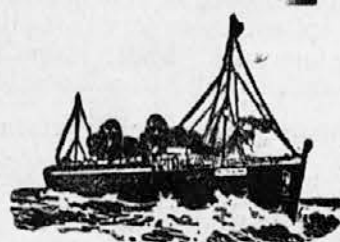

Za točno in solidno delo se jamči.
Že rabljeni vozovi se jemljejo v račun.

ED. ŠMARDA

potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 18.

Samo 6 dni!

Prodaja originalnih vozni listov (šifkart) francoske linije čez Havre v New-York in nazaj.

Moderne kožuhovine

kakor ovratnice, mufi, klobuki, čepice za dame, gospode in otroke, otročje garniture, vse v največji izberi in po zelo ugodnih cenah

v mod. trgovini **P. MAGDIČ**

LJUBLJANA — nasproti c. kr. glavne pošte.

Združeni čevljarji v Ljubljani

Wolfova ulica 14

priporočajo za pomladansko in poletno sezono svojo

bogato zalogo obuval

vseh vrst moških, ženskih in otročjih, domačega in tujega izdelka. — Gumi za pete, vrvce, zaponke, čistila itd. vedno v največji izberi.

Specijalisti za nepremočljive lovske in turistovske čevlje.

Izdeluje se tudi po meri v lastni delavnici, ter se sprejemajo tudi popravila.

Postrežba točna, cene solidne.

Zunanja naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenovnike.

Zaradi ogromne zaloge

priporoča

pod lastno ceno

zalogo storjenih oblek in konfekcijo za dame

Angleško skladišče oblek **O. BERNATOVIČ,**

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Delniška glavica:
K 5,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rezervni fond:
K 450.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½%.